

Akademikerne
Att: Nina Sverdrup SvendsenVår ref.:
TEA

Deres ref.:

Dato:
3. juli 2026

Høring – endringer for hybridpensjon

Vi viser til at Finanstilsynet på oppdrag fra Finansdepartementet har utredet endringer for hybridpensjon. Utredningen er på høring med frist 19. august til Finansdepartementet.

Tekna forutsetter at Akademikerne svarer på høringen og gir med dette innspill til Akademikernes høringssvar.

Innledning

Tekna mener den grunnleggende utfordringen med hybridpensjon er at det ikke tilbys investeringsvalg for tidligere opptjening og at investeringsvalg ikke videreføres i utbetalingsfasen. Forslagene på høring løser langt på vei disse utfordringene.

- Tekna støtter at hybrid med investeringsvalg skal videreføre investeringsvalg i utbetalingsfasen.
- Tekna støtter at investeringsvalg videreføres når en slutter og opprettholdes i utbetalingsfasen som standardløsninger.
- Tekna støtter at det innføres rett til investeringsvalg for pensjonsbevis som er utstedt med garanti.

Tekna mener at løsningene som foreslås for hybrid burde vært sett i en større sammenheng med formål å forenkle antall produkter og sikre at flere pensjonsprodukter kan forvaltes samlet med investeringsvalg på egen pensjonskonto for innskuddspensjon. Fripoliser med investeringsvalg og pensjonsbevis med investeringsvalg er så like at de bør være et og samme produkt. Det er dessuten behov for ytterligere tiltak for fripolisene for å få flere over på investeringsvalg.

Bakgrunn

Tjenestepensjon i privat sektor har blitt svært fragmentert og mange har rettigheter fra ulike pensjonsordninger. Det er krevende for den enkelte å få oversikt over og forstå sine egne pensjonsrettigheter. Det er på denne

bakgrunn viktig å se på alle muligheter for å konvertere og samle pensjonsrettigheter for bedre oversikt og for å oppnå hensiktsmessig forvaltning av pensjonsmidlene til lave kostander.

Egen pensjonskonto for innskuddspensjon (EPK) har vært en suksess. En sentral forutsetning for denne suksessen er individuelt investeringsvalg og bruk av passivt samtykke for å samle rettigheter. Pensjonsbeholdninger kan enkelt flyttes til selvvalgt leverandør og reinvesteres. Det gir både oversikt og innflytelse over forvaltningen av egen pensjon.

Individuelt investeringsvalg betyr i praksis at pensjonsleverandøren som standardløsning tilbyr en pensjonsprofil med aksjerisiko som trappes ned med økende alder. Det gir langt høyere forventet pensjon til akseptabel risiko sammenliknet med kollektivforvaltning med lav/null garantert avkastning. Alle leverandører av innskuddspensjon tilbyr dessuten alternative pensjonsprofiler slik at aksjerisiko kan tilpasses egne preferanser.

Det er om lag 689 mrd. pensjonskroner samlet på EPK. Av dette utgjør tidligere rettigheter (pensjonskapitalbevis - PKB) om lag 185 mrd. kroner. Det er en trend mot selvvalgt leverandør. Om lag 89 mrd. kroner eller 13 pst. av pensjonsmidlene er nå på selvvalgt EPK, jf. Finans Norges markedsstatistikk for EPK ved utgangen av mai 2026.

Lave kostander gir høyere pensjon. I markedet for EPK er det nå ni leverandører hvorav fem er livsforsikringsforetak. Det er virkningsfull konkurranse som har resultert i både lavere priser og nye løsninger.

Hybrid er fortsatt ett nisjeprodukt etter å ha vært i markedet siden 2014. Forpliktelser til alderspensjon utgjør om lag 22 mrd. kroner jf. Finans Norges markedsstatistikk ved utgangen av 2025. Hybrid med investeringsvalg er den foretrukne løsningen og utgjør om lag 76 pst. av den aktive kapitalen. Tidligere rettigheter (pensjonsbevis) utgjør om lag 4,8 mrd. kroner. Det er kun to leverandører av hybridpensjon.

Det nødvendig med vesentlig større volum for å lage egne løsninger for hybrid etter mønster av egen pensjonskonto for innskuddspensjon. Det er imidlertid nødvendig å sikre rett til investeringsvalg dersom hybrid skal ha en fremtid som selvstendig pensjonsordning.

Praksisen med å konvertere pensjonsopptjening med investeringsvalg til et garantert produkt bare fordi en slutter må opphøre. Investeringsvalg må videreføres som standardløsning i pensjonsbevis når en avslutter arbeidsforholdet. De som meldes ut av ordning med kollektiv forvaltning må få tilbud om investeringsvalg når de slutter. Alle med tidligere opptjening må få rett til å velge investeringsvalg.

Vi har mottatt en rekke henvendelser fra medlemmer som er frustrerte over hvordan pensjonsrettighetene deres forvaltes.

Finanstilsynets forslag løser de grunnleggende problemene med hybrid og sikrer både videreføring av investeringsvalg i pensjonsbevis når det er investeringsvalg i opptjeningsfasen og rett til pensjonsbevis med investeringsvalg.

Finanstilsynets forslag innebærer på den annen side at det skal tilbys pensjonsbevis med investeringsvalg, et produkt som ikke tilbys i dag. Fripolise med investeringsvalg eksisterer allerede og er et veldig nært produkt. Det er et naturlig alternativ for å sikre investeringsvalg. Et annet alternativ er pensjonskapitalbevis som gjør at opptjeningen kan inngå på egen pensjonskonto for innskuddspensjon.

Innskuddspensjon er den klart dominerende pensjonsordning og sannsynligheten er stor for at de som slutter i virksomhet med hybrid får innskuddspensjon hos ny arbeidsgiver. Hensynet til oversikt over egen pensjon løses best ved at pensjonsmidlene samles på egen pensjonskonto og forvaltes samlet. Det legger til rette for konkurranse og lavere kostnader som betyr høyere pensjon.

Ulike pensjonsprodukter med investeringsvalg bør som minimum kunne forvaltes samlet på egen pensjonskonto selv om konvertering til innskuddspensjon ikke gjennomføres fullt ut.

Tekna støtter i hovedsak Finanstilsynets forslag for å sikre investeringsvalg for hybrid, men mener løsningene med fordel burde lagt til rette for å slå sammen flere produkter og forenkle på tvers av ulike pensjonsordninger.

Nærmere om forslagene på høring

Tekna mener den grunnleggende utfordringen med hybrid er at det ikke tilbys investeringsvalg for tidligere opptjening og at investeringsvalg ikke videreføres i utbetalingsfasen. Finanstilsynets forslag løser disse problemene.

Pensjonsbevis med investeringsvalg og fripolise med investeringsvalg bør være samme produkt

Tekna mener det ikke er behov for to pensjonsprodukter med dødelighetsarv og investeringsvalg. Fripoliser og pensjonsbevis er nære produkter. Det kommer klart til uttrykk gjennom forslagene om at fripoliser med garanti kan konverteres til pensjonsbevis med nullgaranti og at fripolise med investeringsvalg kan konverteres til pensjonsbevis med investeringsvalg. Det er krevende å se hva som er hensikten med dette utover at det kan bidra til flere pensjonsbevis som kan slås sammen med hverandre.

Det er ikke noe i forslagene som sikrer at det blir et fungerende flyttemarked for pensjonsbevis med investeringsvalg. Hvis det ikke blir et fungerende flyttemarked, kan innehaveren bli innelåst hos en leverandør med de begrensninger det kan ha for investeringsmuligheter og kostnader. Det er nå to leverandører av fripolise med investeringsvalg og fripolise med investeringsvalg kan flyttes mellom disse leverandørene. For å legge til rette for konkurranse om kundene og konkurranse på betingelser bør fripolise med investeringsvalg og pensjonsbevis med investeringsvalg bli samme produkt.

Vi legger til grunn at foreslått angrerett på pensjonsbevis med investeringsvalg kan gjennomføres også om de to produktene blir til ett produkt.

Sammenslåing av like pensjonsbevis

Det foreslås ikke egen pensjonskonto for hybrid. Det betyr at tidligere opptjening ikke vil samles med aktiv opptjening av hybridpensjon. Vi antar at en viktig premiss for egen pensjonskonto for hybrid er investeringsvalg både for aktiv og tidligere opptjening. Pensjonsbeholdninger med investeringsvalg burde være enkelt å slå sammen på en egen pensjonskonto. Samtidig er det behov for større volum for at leverandørene kan regne hjem nødvendige systeminvesteringer.

Finanstilsynet foreslår imidlertid at like pensjonsbevis skal slås sammen etter passivt samtykke. Vi er usikre på hva dette vil kreve av systemløsninger for de to leverandørene. Den enkelte kan selv endre pensjonsbevis slik at de blir like og dermed blir slått sammen, og etter forslagene velge ønsket forvaltning av det sammenslåtte beviset. På den annen side kreves det aktiv handling dersom personbevisene i utgangspunktet ikke er like. Siden hybrid er et smalt produkt er det en ekstra utfordring i at det er ulike løsninger for tidligere opptjening.

Tekna legger til grunn at innehavere av pensjonsbevis vil være tjent med investeringsvalg framfor kollektivforvaltning med nullgaranti. Forvaltning med nullgaranti kan vise seg å være det nye fripoliseproblemet med uhensiktsmessig forvaltning og lav forventet avkastning sammenliknet med alderstilpasset forvaltning.

Tekna mener derfor det bør vurderes investeringsvalg som standardløsning når arbeidsforholdet opphører også for hybridordning med kollektiv forvaltning i opptjeningsfasen. Det bør videre vurderes bruk av passivt samtykke for konvertering av eksisterende pensjonsbevis med nullgaranti til investeringsvalg.

Dersom i tillegg pensjonsbevis med investeringsvalg og fripolise med investeringsvalg blir samme produkt vil det være klart forenkende og legge til rette for at mer pensjonskapital kan slås sammen og forvaltes samlet.

Tekna støtter sammenslåing av like pensjonsrettigheter ved bruk av passivt samtykke.

Små pensjonsbevis blir pensjonskapitalbevis

Finanstilsynet foreslår tiltak for å sikre pensjon fra første krone. Tekna støtter opphevelse av 12 månedersregelen og at små pensjonsbevis utstedes som pensjonskapitalbevis som kan inngå på egen pensjonskonto for innskuddspensjon.

Det bør imidlertid vurderes en høyere terskel enn 0,5 G for pensjonskapitalen slik at flere pensjonsbeholdninger utstedes som pensjonskapitalbevis.

Innskuddspensjon er den klart dominerende pensjonsordning og sannsynligheten er stor for at de som slutter i virksomhet med hybrid får innskuddspensjon hos ny arbeidsgiver.

Selv om pensjonsbeholdningen utstedes som pensjonskapitalbevis bør arbeidsgiver avsette midler som om det hadde vært et pensjonsbevis. Vi er uenig i at arbeidsgiver skal oppnå en besparelse her og mener i stedet det bør gå til økt pensjon.

Arbeidsgivere bør kunne endre til investeringsvalg uten at det utstedes pensjonsbevis

Det er uløste problemer knyttet til arbeidsgivere som ønsker å endre mellom hybrid med garanti og hybrid med investeringsvalg. Etter det vi har fått opplyst vil en slik endring medføre at det utstedes pensjonsbevis for tidligere opptjening.

Det bør legges til rette for at pensjonsbevis unngås og at pensjonsbeholdningen inkluderes i den «nye» ordningen med investeringsvalg. Etter det vi erfarer har det ved etablering av hybrid med investeringsvalg vært mulig å inkludere tidligere opptjent innskuddspensjon. Vi antar at løsninger som medfører at pensjonsbevis unngås når arbeidsgiver endrer til investeringsvalg også vil legge til rette for at pensjonsbevis kan inkluderes med aktiv opptjening.

Behov for andre endringer

Enkelte av forslagene som nå fremmes for hybrid bør følges opp for foretakspensjon. Selv om det er få som har aktiv opptjening i en ytelsesordning bør også disse sikres pensjon fra første dag. Oppheving av 12 månedersregelen og utstedelse av pensjonskapitalbevis for små rettigheter bør gjennomføres tilsvarende.

Tekna mener flere er tjent med å velge fripolise med investeringsvalg. Det er derfor positivt at Stortinget har vedtatt informasjonskrav som er mer balanserte enn gjeldende krav. Det er også positivt at det er vedtatt at investeringsvalg blir opprettholdt som standardløsning i utbetalingsperioden. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelige tiltak.

Alle med fripoliser må få tilbud om investeringsvalg. Leverandører som selv ikke ønsker å tilby investeringsvalg bør gi tilbud om investeringsvalg gjennom avtale med leverandør som tilbyr investeringsvalg.

Departementet legger til grunn at regelverket ikke stenger for avtale om flytting underforutsetning av konvertering. I Prop. 31 L punkt 5.4.1. første avsnitt heter det:

Departementet mener det vil være en fordel for kundene dersom flere leverandører tilbyr sine kunder å konvertere til fripolise med investeringsvalg. Så vidt departementet kjenner til, har et selskap begynt å tilby fripoliser med investeringsvalg etter at arbeidsgruppen overleverte sin utredning. For øvrig legger departementet til grunn at regelverket ikke stenger for å inngå en avtale med en leverandør som tilbyr fripolise med investeringsvalg, om flytting underforutsetning av konvertering.

Tekna mener departementet må utforme regler som sikrer retten til å velge investeringsvalg for fripoliser dersom avtale om flytting under forutsetning av konvertering ikke fungerer i praksis.

For å utløse et større omfang på endringer til fripoliser med investeringsvalg er det nødvendig med sterkere virkemidler som passivt samtykke. Vi viser i denne sammenheng til at Stortingets vedtak 639 gjort ifm. Lovvedtak 39 (2025-2026):

Stortinget ber regjeringen vurdere om yngre kunder vil være tjent med at fripoliser konverteres til et produkt med investeringsvalg etter modell av etableringen av pensjonskonto i 2021.

Det bør være en målsetting at alle pensjonsprodukter med investeringsvalg kan forvaltes samlet fram til utbetaling av pensjon. Hensynet til oversikt over egen pensjon løses best ved at pensjonsmidlene samles på egen pensjonskonto for innskuddspensjon. Det er den dominerende pensjonsordningen. Det legger til rette for konkurranse mellom leverandører, hensiktsmessig forvaltning og lavere kostnader, og dermed høyere forventet pensjon. Det er kun når tidligere opptjening samles med aktiv opptjening på egen pensjonskonto en får fordelen av arbeidsgivers priser på forvaltning. Erfaring fra egen pensjonskonto tilsier at priser for pensjonskapitalbevis er vesentlig høyere enn når de inngår på egen pensjonskonto med aktiv opptjening.

Tekna viser i denne sammenheng til at innskuddspensjon under utbetaling ikke kan forvaltes på egen pensjonskonto. Kapitalen som tas ut blir et pensjonskapitalbevis som ikke kan inngå på egen pensjonskonto etter gjeldende regler. Andre produkter med investeringsvalg burde da kunne forvaltes sammen med innskuddspensjon fram til uttak selv om det ikke skjer en fullstendig konvertering av pensjonsproduktet. Vi legger til grunn at ulikheter mellom pensjonsproduktene kan håndteres ved at det holdes regnskap for kapitalen som er knyttet til de ulike produktene. Det holdes allerede slikt regnskap for å skille aktiv og tidligere opptjent innskuddskapital på egen pensjonskonto.

Det bør også vurderes full konvertering mellom produkter med investeringsvalg. Det er nærliggende at fripoliser og pensjonsbevis med investeringsvalg blir samme produkt, som vi tar til orde for i denne uttalelsen. Det bør også vurderes om fripoliser/pensjonsbevis med investeringsvalg kan konverteres fullt ut til pensjonskapitalbevis, herunder ved bruk av passivt samtykke for yngre kunder der seleksjonsproblematikk antas å være neglisjerbart. Finanstilsynets forslag om at små beholdninger kan utstedes som pensjonskapitalbevis viser at dette er mulig. Vi ser ikke at det er grunnlag for å etablere et skille mellom framtidig utmelding og tidligere utmelding. Det vises for øvrig til at mulig seleksjonsproblematikk knyttet til tidlig uttak av fripoliser løses gjennom adgang til seleksjonsfradrag. Regelverket for fripoliser og pensjonsbevis medfører dessuten at mange livsvarige pensjoner kommer til å bli opphørende pensjoner på grunn av at pensjonen ikke blir tilstrekkelig høy.

Med vennlig hilsen

Sonja Lovise Berg
direktør samfunnspolitikk